

บทที่ 1

บทนำ

สภาพทั่วไป และความเป็นมาของปัญหา

ประเทศที่กำลังพัฒนา (developing countries) โดยเฉพาะประเทศที่ ได้รับเอกราชภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ต่างก็มุ่งเสริมสร้างพัฒนาและทำให้ประเทศของตนให้ทันสมัย (modernization) ก็มักจะทำเอาหลักการอย่างประเทศต้นแบบ คือ อังกฤษ, ฝรั่งเศส, และสหรัฐอเมริกา แต่กลุ่มประเทศเหล่านั้นก็ต้องประสบกับปัญหาการพัฒนาทางการเมือง คือความไม่ประสบความสำเร็จในการนำระบบประชาธิปไตยมาใช้อย่างสมบูรณ์ ทั้งนี้ก็เพราะฐานะทางการเมืองระหว่างประเทศพัฒนาแล้ว (developed countries) กับประเทศกำลังพัฒนาเหล่านี้แตกต่างกันมาก ซึ่งจะพบในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา และประเทศเกิดใหม่มีปรากฏการณ์พิเศษอย่างหนึ่งที่มีคล้ายคลึงกัน คือรัฐบาลประเทศเหล่านี้ถูกแทรกแซง และครอบงำโดยระบบอำนาจนิยม (authoritarianism) อันมีกลุ่มทหาร ซึ่งเป็นกลุ่มอิทธิพล (influence) และผลประโยชน์ (benefit) แสดงออกป็นทางใช้กำลังอาวุธเป็นเครื่องมือเข้ากุมอำนาจทางการเมืองของประเทศ โดยการยึดอำนาจจากรัฐบาลพลเรือน ซึ่งมักจะปรากฏอยู่อย่างซ้ำ ๆ บ่อยครั้งในประเทศเดียวกัน หลังจากนั้นทหารก็จะตั้งรัฐบาลเผด็จการของตนเองขึ้นปกครองประเทศ หรือในบางกรณีก็ทหารไม่สามารถตั้งรัฐบาลเผด็จการของตนเองโดยตรงได้ แต่ก็จะแสดงบทบาททางการเมืองอยู่เบื้องหลังรัฐบาลพลเรือนที่ตนจัดตั้งขึ้นที่เรียกว่า "รัฐบาลหุ่น" กล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร เป็นการทลายหลักความคิดที่ว่าทหารจะต้องอยู่ใต้การควบคุมของพลเรือน เพราะทหารเป็นข้าราชการส่วนหนึ่งมีหน้าที่ป้องกันประเทศ ซึ่งจะต้องฟังคำสั่งจากรัฐบาลพลเรือน ได้รับเลือกจากประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอันเป็นคุณค่าของความเชื่อมั่นสังคมที่พัฒนาแล้ว การเข้าแทรกแซงของทหารนั้นนับได้ว่าเป็นสาเหตุสำคัญที่สุดที่ทำให้

ประเทศเหล่านั้น ขาดความต่อเนื่องในการพัฒนาการทางการเมืองที่จะนำไปสู่ความเจริญ ซึ่งผลทำให้ประเทศเหล่านั้นมีความล้าหลังทางสังคม เศรษฐกิจ

สำหรับประเทศไทย ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มของประเทศที่กำลังพัฒนา ได้ประสบกับปัญหาความไม่ประสบความสำเร็จในการนำประชาธิปไตยมาใช้เช่นกัน นับตั้งแต่ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราช มาเป็นระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เมื่อปี พ.ศ. 2475 โดยกลุ่มของคณะราษฎร การดำเนินวิถีทางการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย เท่าที่เป็นมาจนถึง พ.ศ. 2534 นับได้เป็นระยะเวลาถึง 60 ปี ก็ยังอยู่ในสภาพล้มลุกคลุกคลาน ประสบความยุ่งเหยิงและเกิดความวุ่นวายทางการเมืองซ้ำซ้อนมาโดยตลอด มีการก่อรัฐประหารล้มรัฐบาลหลายครั้ง และเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญในการปกครองประเทศหลายฉบับ ซึ่งในการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลส่วนใหญ่จะไม่ใช่เป็นไปตามวิถีทางของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ในการทำการยึดอำนาจรัฐบาลทุก ๆ ครั้ง ยังพบว่าส่วนแล้วแต่เป็นการกระทำโดยกลุ่มทหารระดับสูงทั้งสิ้น โดยมักจะอ้างว่าถึงเหตุผลที่กระทำไปกระทำไปเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้ง ความวุ่นวายในบ้านเมือง รัฐบาลไม่สามารถเข้าแก้ไขสถานะเศรษฐกิจที่ตกต่ำได้ ปัญหาการคอร์รัปชัน ปัญหาความเสื่อมโทรมของสังคม ความมั่งคั่งของชาติ และอื่น ๆ อีกนานับประการ ก็เพื่อที่จะสร้างความชอบธรรมให้เกิดขึ้นกับฝ่ายตนเอง

รูปแบบการแทรกแซงทางการเมือง ด้วยการก่อรัฐประหารของกลุ่มทหารที่เกิดขึ้นในประเทศไทย นั้นเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในการเมืองไทยอยู่หลายครั้ง หากนับตั้งแต่ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา จนถึงพ.ศ. 2534 มีปรากฏการณ์รัฐประหารและกบฏ เกิดขึ้นรวมถึง 17 ครั้ง โดยแต่ละครั้งจะเป็นรูปแบบของการเข้ายึดอำนาจถอดถอนรัฐบาล ด้วยวิธีการใช้กำลังทางทหารเข้ากระทำการทั้งสิ้น ซึ่งมีทั้งกระทำการสำเร็จ และไม่สำเร็จ (กบฏ) เป็นที่น่าสังเกตว่า การก่อรัฐประหารทุกครั้งจะมีรูปแบบ และเนื้อหาที่ไม่แตกต่างกัน เช่นการล้มล้างรัฐบาลพลเรือน การเลิกรัฐธรรมนูญล้มเลิกรัฐสภาและพรรคการเมือง ส่วนข้ออ้างนั้นเพื่อความชอบธรรมในการกระทำการแต่ก็แตกต่างกันไปตามความเหมาะสมของสถานการณ์ขณะกระทำการ

หลังจากที่ได้กระทำการยึดอำนาจสำเร็จแล้ว กลุ่มก่อการก็จะเข้ามาปกครองประเทศโดยอาจตั้งรัฐบาลเผด็จการ หรือรัฐบาลหุ่นขึ้นมา โดยอ้างเสมอว่าสนับสนุนเทอดทูนประชาธิปไตย แต่ในทางปฏิบัติแล้วมักจะตรงข้ามกับวิถีทางประชาธิปไตย หากพิจารณาแล้วจะเห็นว่า การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองโดยการใช้อำนาจรัฐอย่างรุนแรง เข้ายึดอำนาจของกลุ่มทหารนั้นมักจะกระทำได้ง่าย อันเป็นลักษณะเด่นของประเทศไทย เช่นเดียวกับประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ

ในสังคมของประเทศกำลังพัฒนาดังเช่นประเทศไทย ซึ่งสภาวะทางสังคมโดยทั่วไป มีความตึงเครียดทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างรุนแรง โครงสร้างทางการเมืองของประเทศยังไม่แข็งแรง การพัฒนาทางการเมืองกำลังอยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ ปัญหาความขัดแย้งและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ย่อมเกิดขึ้นได้เสมอในระบบการเมือง บางครั้งต้องใช้อำนาจเข้าแก้ไขปัญหาคงขาดการประนีประนอม ทำให้ทหารต้องใช้อำนาจยึดอำนาจการบริหารปกครองประเทศ ซึ่งทหารเป็นหน่วย ที่มีกองกำลังรบ มีอาวุธ กำลังพลที่มีระเบียบวินัยรวมตัวอยู่กันเป็นกลุ่มเป็นก้อน และมีเอกภาพในการบังคับบัญชา จึงมีความได้เปรียบในการใช้อำนาจเข้ายึดอำนาจจากรัฐบาล หรือพลเรือนได้โดยง่าย

ปัญหาของความขาดการพัฒนาทางการเมืองไทยนั้นเกิดจาก ความไม่ต่อเนื่องของระบบประชาธิปไตยในระบบการเมืองไทย อันเป็นผลมาจากการทำการยึดอำนาจรัฐประหารแย่งชิงอำนาจของผู้นำในระบบการเมือง โดยเฉพาะกองทัพมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่เป็นอย่างมาก ในตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ทำให้สถาบันทางการเมืองต่าง ๆ มีอำนาจน้อยลงทางการเมืองเมื่อเทียบกับสถาบันทหาร และข้าราชการ บทบาทของทหารทางการเมืองภายใต้ทัศนะของทหาร ว่าทหารเข้ามาจัดการเพื่อให้เกิดระบบ ระเบียบ ความเรียบร้อย ทหารยังได้สร้างทัศนะต่อไปอีกว่าทหารเป็นผู้ปกป้องคุ้มภัยต่อรัฐบาลพลเรือน และเมื่อรัฐบาลพลเรือนไม่สามารถแก้ปัญหาของประเทศได้ ทำให้ประชาชนเดือดร้อนเกิดความไม่พอใจ เพราะรัฐบาลขาดความเป็นตัวของตัวเอง ความเคียดชังในการเข้าแก้ไข และขาดความรับผิดชอบ

แต่ในสายตาของบรรดานักวิชาการ นักการเมือง ตลอดจนประชาชนโดยทั่วไปแล้ว

ไม่น้อยได้เห็นว่าการได้ชื่ออำนาจของตนเองเข้ามาทำลายทางการเมือง การทำรัฐประหาร เข้าแทรกแซงทางการเมืองนี้เอง เป็นเหตุให้ประชาธิปไตยไม่เติบโตเท่าที่ควร เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นทหารไม่ควรที่จะเข้ามาเกี่ยวข้องกับการเมือง

ในการทำรัฐประหารล้มรัฐบาลทุก ๆ ครั้ง ผู้นำ หัวหน้า หรือผู้ก่อการมักจะเป็นนายทหาร หรือชนชั้นนายของกองทัพทั้งสิ้น จึงจะเห็นได้ว่าการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร ล้วนเป็นกลุ่มนายทหารระดับผู้นำทั้งสิ้น ซึ่งเป็นรูปแบบของชนชั้นทางการเมืองซึ่งมีเป้าหมายของตนเองอย่างแน่ชัด ในการเข้ามาแทรกแซงทางการเมือง และตอบสนองความต้องการต่อบุคคลสำคัญ ด้วยเหตุนี้เองการมีบทบาททางการเมืองของกลุ่มนายทหารชั้นนายในกองทัพ จึงไม่แตกต่างไปจากบทบาทของนักการเมืองทั่วไป

กลุ่มผู้ก่อการรัฐประหารเอง โดยมากมักจะเป็นกลุ่มบุคคลในระดับชั้นนายในกองทัพหรือนายทหารผู้ควบคุมกำลังทางทหาร ซึ่งกลุ่มบุคคลเหล่านี้จัดว่าเป็นผู้บังคับบัญชาในระดับสูง และระดับกลางของกองทัพ ที่มีความสามารถในการควบคุมกำลังพล และการเคลื่อนย้ายอาวุธ อำนาจในการบังคับบัญชาตามลำดับชั้น จึงเป็นความสามารถเฉพาะตัวของนายทหารในระดับสูงที่จะสั่งการให้นายทหารชั้นผู้น้อยต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด แม้จะเป็นคำสั่งที่มีขอบด้วยกฎหมายก็ตาม จึงเป็นเรื่องที่ง่ายมากสำหรับกลุ่มทหารผู้ก่อการ จะใช้กำลังพลและอาวุธเข้ายึดอำนาจรัฐบาลได้

นอกจากความสามารถในการเคลื่อนย้ายกำลังอาวุธของทหาร การยึดอำนาจสามารถเป็นไปได้อย่างสะดวกยิ่งขึ้น เนื่องจากที่ตั้งของกองกำลังทหาร กับที่ทำการของรัฐบาล, รัฐสภา, หน่วยงานทางราชการ นั้นอยู่ไม่ห่างไกลกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตกรุงเทพมหานครบริเวณที่มีที่ตั้งของกองกำลังทหารที่มีความสำคัญในการเป็นหน่วยรบ, หน่วยช่วยรบ, หน่วยสนับสนุนการรบและคลังอาวุธ ที่สำคัญอย่างเช่น กรมทหารราบที่ 1 รักษาพระองค์ กรมทหารม้านเรศวร ศึกษากาย ซึ่งมักมีบทบาทในการเข้าร่วมยึดอำนาจเกือบทุกครั้ง ที่ตั้งกองกำลังเหล่านี้ล้วนแต่อยู่ห่างจากใจกลางกรุงเทพมหานครในระยะทางไม่เกิน 5 กิโลเมตร จึงทำให้ระยะเวลาในการเคลื่อนย้ายกำลังและอาวุธ เพียงไม่นานก็ถึงเป้าหมายสำคัญ เช่น

กระทรวง สถานีตำรวจ สถานีวิทยุและโทรทัศน์ ได้อย่างรวดเร็วและง่ายดาย เพื่อเป็นการที่
จะลดกระแสการต่อต้านไว้ก่อน ซึ่งลักษณะของการรวมศูนย์อำนาจการเมืองการปกครองไว้
ในกรุงเทพมหานคร จึงเป็นสิ่งที่ง่ายต่อการเข้ายึดอำนาจ เพียงแต่กลุ่มผู้ก่อการยึดกรุงเทพ
มหานครเพียงแห่งเดียวก็เหมือนก่อนการสำเร็จแล้ว โดยที่ส่วนภูมิภาคไม่มีการต่อต้านแต่ประการ
ใด

เมื่อกลุ่มผู้ก่อการเคลื่อนย้ายกำลังเข้ายึดพื้นที่ต่าง ๆ ในกรุงเทพฯ ได้แล้ว ก็มักจะ
ใช้สถานีวิทยุ และโทรทัศน์เป็นสื่อในการประกาศเจตนารมณ์ของคณะผู้ก่อการฯ แดงการณ
ต่าง ๆ หรือใช้โจมตีขอบพระองค์ของรัฐบาลในการบริหารประเทศ อีกทั้งใช้น้ำมันน้ำและ
สร้างศรัทธาต่อประชาชน และแสดงความชอบธรรมของกลุ่มผู้ก่อการฯ โดยทั่วไปแล้วไม่ว่าจะ
มีก่อการยึดอำนาจในครั้งใดก็ตาม ก็มักจะไม่ปรากฏว่าจะมีประชาชน หรือกลุ่มใด ออกมาต่อต้าน
กลับจะเห็นได้ว่าในบางครั้งกลับมีประชาชนออกมาสรรเสริญ ยกย่องกลุ่มผู้ก่อการ อันเป็น
ลักษณะที่เป็นการยอมรับถึงตัวผู้มีอำนาจ อันเป็นค่านิยมของคนไทยที่คิดว่า เรื่องการเมืองการ
ปกครอง เป็นเรื่องของผู้มีอำนาจวาสนา ซึ่งก็เท่ากับเป็นการเสริมสร้างความชอบธรรมให้
กับกลุ่มผู้ก่อการ และยอมรับการกระทำดังกล่าวเป็นสิ่งถูกต้อง จึงยังมีผลทำให้การก่อรัฐประ
หารสามารถสำเร็จได้โดยง่าย เนื่องจากไม่มีกระแสการต่อต้านเกิดขึ้น

จากการสังเกตปรากฏการณ์ทางการเมืองไทยที่ผ่านมาจะพบว่า การเข้ามาแทรกแซง
การเมืองของทหารด้วยรูปแบบของการก่อรัฐประหาร ยึดอำนาจรัฐบาล อยู่หลายครั้ง ซึ่ง
การที่ทหารเกิดความไม่พอใจรัฐบาล แล้วจะนำกำลังอาวุธเข้าก่อการยึดอำนาจเลยทันทีนั้นก็ยังไม่
สามารถทำได้ แต่ต้องอาศัยสถานการณ์ที่วิกฤตทางการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และอื่นที่
เป็นปัญหา ที่รัฐบาลกำลังประสบอยู่และไม่สามารถแก้ไขได้ และประชาชนส่วนใหญ่กำลังได้รับ
ผลกระทบจากปัญหาเหล่านั้น อาศัยเป็นสภาพที่โอกาสในการเข้าก่อการยึดอำนาจอยู่หลายครั้ง
ซึ่งกลุ่มคณะผู้ก่อการก็มักจะหยิบยกปัญหาที่กำลังประสบอยู่ในขณะนี้ มาเป็นข้ออ้างในการสร้าง
ความชอบธรรม และขอสนับสนุนจากประชาชนให้เกิดแก่กลุ่มผู้ก่อการ ด้วยเหตุนี้เองกลุ่มทหาร
มักจะเข้ามาทำการแทรกแซงทางการเมืองในช่วงเวลาที่จะกล่าวได้ว่าเป็น "สถานการณ์
เอื้ออำนวย" กล่าวคือมักจะมีสภาพของบ้านเมืองของการขาดความมั่นคง หรือเกิดความสับสน

ุ่นวาย เป็นสภาวะที่เปิดโอกาสให้กลุ่มทหารสามารถเข้าก่อการยึดอำนาจได้โดยสะดวก และนอกจากนี้ยังปรากฏว่าการเมืองไทยยังขาดกลุ่มพลังที่มีประสิทธิภาพที่จะถ่วงดุลย์ทางการเมืองกับทหารจึงทำให้ทหารสามารถเข้ามาทำการยึดอำนาจได้สำเร็จง่ายยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงระยะเวลาระหว่าง พ.ศ. 2500-2534 ได้ปรากฏเหตุการณ์แทรกแซงทางการเมืองโดยกลุ่มทหาร ด้วยรูปแบบการก่อรัฐประหาร ยึดอำนาจรัฐบาลเกิดขึ้นอยู่หลายครั้ง และเป็นช่วงที่กลุ่มทหารสามารถเข้ามามีบทบาททางการเมือง ด้วยการจัดตั้งรัฐบาลเผด็จการทหาร และมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนบทบาทของทหาร ในทางการเมือง เพื่อที่ยังคงอำนาจและบทบาททหารในทางการเมืองไว้ สาเหตุที่กลุ่มทหารสามารถเข้ามาทำการแทรกแซงทางการเมืองด้วยการก่อรัฐประหาร ได้โดยง่ายนั้นเป็นปัญหาสำคัญที่น่าจะนำมาอธิบายหาสาเหตุ เมื่อกลุ่มทหารจะเข้าทำการยึดอำนาจได้นั้นก็ต้องอาศัยสภาวะที่เปิดโอกาส หรือสภาวะที่เอื้ออำนวย ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่เปิดโอกาสให้กลุ่มทหารเข้าทำการแทรกแซงทางการเมือง โดยเฉพาะในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2500-2534 ได้ปรากฏความเข้มข้นในการเข้ามาบทบาททางการเมืองของทหารค่อนข้างสูง ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าควรนำมาทำการศึกษาถึงสภาวะที่เอื้ออำนวยดังกล่าวว่ามีปัจจัยใดที่ส่งผลให้กลุ่มทหารสามารถเข้าแทรกแซงทางการเมืองด้วยการก่อรัฐประหาร

สำหรับในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยมีได้มุ่งที่จะศึกษามูลเหตุจูงใจ หรือถึงรายละเอียดของขั้นตอนการก่อรัฐประหาร และกบฏแต่อย่างใด แต่ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาในเชิงวิเคราะห์พรรณนา (descriptive study) ถึงปัจจัยสภาวะแวดล้อมที่เอื้ออำนวย และปัจจัยเสริมที่เปิดโอกาสให้กลุ่มบุคคลเข้ามาก่อการยึดอำนาจ โดยจะนำเอาปรากฏการณ์สภาวะแวดล้อมในการเกิดรัฐประหารในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาและ ไปได้ในการศึกษาการก่อรัฐประหารในประเทศไทยเพื่อที่จะนำเอาข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ จัดเป็นข้อสรุปทั่วไป (generalization) ซึ่งจะสามารถนำมาใช้ประกอบการศึกษาและดูแนวโน้มในอนาคตที่จะเป็นเครื่องชี้วัด (indicator) ของสภาวะแวดล้อมที่น่าจะนำไปสู่การก่อรัฐประหาร

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่เอื้ออำนวย และสนับสนุนการก่อรัฐประหาร ของกลุ่มทหารไทย ว่าปัจจัยใดมีนัยที่เอื้ออำนวย ตลอดจนมีแนวโน้มที่จะนำไปสู่การก่อรัฐประหารได้อย่างไร และมากน้อยเพียงใด
2. เพื่อหาข้อสรุปทั่วไป (generalization) จากปรากฏการณ์ก่อรัฐประหารในประเทศไทยว่ามีปัจจัยใดที่เอื้ออำนวยต่อการก่อรัฐประหาร โดยนำเอาลักษณะถึงปัจจัยต่าง ๆ ในเหตุการณ์ก่อรัฐประหารที่เคยเกิดขึ้นในประเทศกำลังพัฒนาและกลุ่มประเทศโลกที่ 3 มาตั้งเป็นสมมุติฐาน และทำการตรวจสอบกับกรณีการก่อรัฐประหารในประเทศไทย โดยจะทราบว่าปัจจัยอื่น ๆ ที่ยังสามารถนำมาสนับสนุนการก่อรัฐประหารของทหารไทยได้ด้วย
3. เพื่อนำข้อสรุปที่ได้มาวิเคราะห์กับแนวโน้มในอนาคต และการทำนาย (predict) สถานการณ์ทางการเมืองที่จะจะนำไปสู่การก่อให้เกิดรัฐประหาร โดยนำเอาข้อมูลจากสภาพการณ์และปัจจัยแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่เคยเกิดขึ้นในอดีตก่อนที่จะก่อรัฐประหาร

สมมุติฐาน

1. ความหย่อนประสิทธิภาพในการทำงานของรัฐบาลพลเรือน อันเกิดจากความแตกแยกของรัฐบาล ความขัดแย้งทางการเมือง จนไม่สามารถแก้ปัญหาสำคัญของประเทศได้ โดยเฉพาะสภาพทางเศรษฐกิจของประเทศโดยทั่วไปตกต่ำ จนทำให้สภาวะความชอบธรรมของรัฐบาลลดลง เป็นสภาวะที่มีแนวโน้มในการนำไปสู่การใช้กำลังทางทหารเข้ายึดอำนาจจากรัฐบาลได้สูง
2. การเกิดความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างรัฐบาลกับกลุ่มชนชั้นนำทางทหารจนทำให้ฝ่ายทหารเกิดความไม่พอใจ โดยเฉพาะการเข้าไปแทรกแซงกิจการภายในและขัดขวาง

ผลประโยชน์ของกองทัพ การกล่าวโจมตีของนักการเมืองจนทำให้สถาบันทหารต้องเสื่อมเสียเกียรติภูมิ เป็นปรากฏการณ์ที่สามารถก่อให้เกิดแนวโน้มนำไปสู่การยึดอำนาจของกลุ่มทหารได้สูง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. จากการศึกษาจะช่วยให้เข้าใจถึงสภาพทางการเมือง และการทหารของประเทศไทยในอดีต ถึงพฤติกรรมของรัฐบาลและการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง อิทธิพลของผู้กระทำทางการเมือง ตลอดจนสถานะแวดล้อมในการเข้ามามีบทบาททางการเมืองของทหาร ในสถานการณ์ก่อน และหลังที่จะมีการทำรัฐประหาร ได้อย่างละเอียดลึกซึ้ง
2. ช่วยทำให้มองเห็นถึงสภาพความไม่สามารถที่จะพัฒนาระบบประชาธิปไตยของไทยได้อย่างต่อเนื่อง อันเกิดจากการเข้าแทรกแซงทางการเมืองของกลุ่มทหาร โดยการก่อรัฐประหาร ตลอดจนอำนาจและอิทธิพลของกลุ่มทหารส่งผลกระทบต่อทางการเมืองที่ผ่านมาในอดีต อันจะเกิดประโยชน์ต่อผู้ที่ศึกษาค้นคว้าหรือใช้เป็นข้อมูลในการอ้างอิงในการศึกษาทางด้านการเมืองการปกครองไทย
3. ทำให้ทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวย และสนับสนุนให้กลุ่มทหารเข้าก่อการยึดอำนาจได้ง่าย ซึ่งจะสามารถนำเอาปัจจัยต่าง ๆ มากำหนดเป็นข้อสรุปทั่วไป ผลที่ได้จากการวิจัยนี้ สามารถนำมาใช้ทำนาย หรือเป็นเครื่องชี้วัดถึงสถานะทางการเมืองที่จะมีอัตราแนวโน้มของการก่อรัฐประหารได้ ซึ่งอาจนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนในด้านความมั่นคงของรัฐ อีกทั้งนำมาช่วยวิเคราะห์ปัญหาทางการเมืองในระดับรัฐบาล เพื่อวางมาตรการเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการยึดอำนาจจากรัฐประหารล้มรัฐบาลได้ขึ้นอีก

นิยามศัพท์

"รัฐประหาร" (coup d'etat) หมายถึง การล้มล้างเปลี่ยนแปลงอำนาจรัฐบาล ผู้ปกครองประเทศ แต่ไม่มีความมุ่งหมายที่จะ เปลี่ยนระบบการปกครองเป็นแบบอื่นเป็นการ กระทำที่รวดเร็ว และรุนแรง ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ถ้าสามารถกระทำ การสำเร็จก็สามารถเข้ากุมอำนาจในประเทศได้ ถ้าทำการไม่สำเร็จก็เรียกว่าเป็น "กบฏ" (rebel)¹

การทำกรรัฐประหาร เป็นเพียงการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลจากชุดหนึ่งมาสู่อีกชุดหนึ่ง ซึ่งกลุ่มผู้ก่อการ มักเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ไม่ค่อยมีอุดมการณ์ที่แน่นอน กระทำไปเพื่อหวังอำนาจเพิ่มขึ้น แต่จุดมุ่งหมายก็กระทำต่อไปอาจจะดี หรือเลวก็ได้

ส่วนคำว่า "ปฏิวัติ" (revolution) ก็เป็นอีกคำที่มีความหมายใกล้เคียงกับการทำ รัฐประหารโดยมีลักษณะ วิธีการใช้กำลังรุนแรงของกลุ่มผู้ที่ไม่ม้อานาจ ที่มีการรวมตัวกันเป็น พลังเพื่อเปลี่ยนแปลงระบบการปกครอง และสถาบันต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงนี้จะ เกิดขึ้นอย่าง ทันทีทันใด โดยกลุ่มคนที่ไม่พอใจรัฐบาลที่ครองอำนาจอยู่

การปฏิวัติต่างกับคำว่ารัฐประหาร ตรงที่การปฏิวัติเป็นการกระทำที่มุ่ง เปลี่ยนแปลง ระบบการปกครอง มีอุดมการณ์ที่เป็นพื้นฐานที่มีเป้าหมายแน่ชัด ดังเช่น การทำปฏิวัติเปลี่ยน แปลงการปกครอง เมื่อ พ.ศ.2475 โดยคณะราษฎร เป็นต้น

¹Carl Leiden and Karl M.Schmitt, The Politics of Violence : Revolution in the Modern World, (New Jersey: Prentice-Hall, Inc, 1968) p.22.